

PUHACZ (28) *sb m*

puhacz (26), **puchacz** (2); puchacz *Mymer*¹; puhacz : puchacz *SienLek* (1:1).

-âcz (18), -acz (4); -acz *Leop, SienLek, LatHar*; -âcz : -acz *BudBib* (2:1).

sg *N* puhâcz (16). ◇ *G* puhâcza (4). ◇ *A* puhâcza (4). ◇ *pl N* puhâcze (4).

Sł stp: puhacz, *Cn*: puhacz, *Linde XVII – XVIII w.*: puhacz, puchacz.

zool. Bubo bubo (L.), puchacz; ptak drapieżny nocny z rodziny sów (*Strigidae*), mający nad oczami dwie sterczące kępy piór; *bubo Mymer*¹, *PolAnt, Mącz, Calep, Cn*; *buba Murm, BartBydg*; *noctua PolAnt*; *aegolios, scops Calep*; *asio, strix Cn* (28) : *Murm* 84; *Bubo. Buhu. Puchacz. Mymer*¹ 24v; *BartBydg* 20b; Poźrzał áno wsi miáltá piękne pušto ftoią/ Zwirzétá fie biegáiąc nikogo nie boią. Pśi wyią/ bydło ryczy/ ftyłząc włosy wftáią/ Iákíe głófy żáłoſne zewłzech ftron powftáią. We trzćinie Bączy huczą/ á Puhacze w lefie *RejWiz* 82v, 38; Y poľędą ią [ziemię] Puháč [onocrotalus; bąk *WujBib*]/ y Ież: á Zoraw/ y Kruk będą w niey mieśfkác *Leop Is* 34/11; *Mącz* 27c; *SienLek* 245v, Xxx3v; Abowiemćiby mniefzy dziw był kiedyby dudek dzięćiołá wylągnął/ bo obádwá pſtry. Ale to dziw kiedyby kto Puhaczá álbo ſproſnego Białorzytá w Sokolem gniaźdzye znalazł. *RejZwierc* 268; Zás te (fá) ktoremi fię będziećie brzydźić miedzy ptáctwem/ nie będziećie ich ieść iáko brzydkości iákíey: Orłá/ Iáftrżábá/ y morſkiego orłá. Sępá y Káníe/ wedle rodzáiu iey. Káźdego Kruká wedle rodzáiu iego. Zás ftruſa/ flepowroná/ ożarki/ y puhacza wedle rodzáiu iego. *BudBib Lev* 11/16, I 59d *marg, Is* 34/11; *Bubo – Puhacz, lęzná, ſowa. Calep* 141a, 32b, 956a; Stałem fię podobnym Pelikanowi w puſzczy mieśfkáiącemu: ſftáłem fię iáko kruk nocny. (*marg*) Ptak Pelikan rad puſthym mieścom Hiero(nim) ś. poľożył Puháčzá miáľtho kruká nocnego. (–) *LatHar* 167; [Strix Nocny Puhacz. *UrsinGramm* 187].

W poľczeniu szeregowym (1): iz w tákich ruinach á w tych mieyfcach opuſtofzáłych owi dyabełkowie [...] tá m poſpolicie rádzi mieśfkáią y przebywáią. Przytym teź niedoperzowie/ ſowy/ puhacze/ y ine ptáctwo brzydliwie nocne á ciemne thám fie poſpolicie rádo chowa. *RejAp* 148.

W porównaniach (4): *RejWiz* 96v; *BibRadz Ps* 101/7; Ieſtem iáko w leſiéch Pelikan zchowány/ Ieſtem iáko puhacz w puſtynią wmieśfkány *KochPs* 151; O iáko/ duſzá moiá/ ieſt wzgárdzona [...] Sftálá fię/ iáko puhacz/ wſzem ftráſzliwy/ Albo wrobl w puſtkách/ bez drugich teſkliwy. *GrabowSet* Q2.

Przysłowia: Dawny to ieſt obyczay Puhaczá ſproſnego/ Iz nie rad w ſłóńce pátrzy/ woli zá krzem fiedzyeć *RejWiz* 29.

Przedfię by ná Puhaczá wſzędy Sroki rzeką *RejWiz* 48.

Szereg: »puhacz a (ni) sowa« (2): Tá k tępość záſlepyoná narodu ludzkiego/ Ze w niey nie vzywamy zwyczáiu Orlego. Ktory fie w ſóbye kocha kiedy pátrzy w ſłóńce/ Ale Puhacz ni Sowá nigdy tego nie chce. *RejWiz* 96v, 96v. [*Ponadto w poľczeniu szeregowym* 1 r.]

Przen (3) : *RejWiz* 55; Coź rozumieſz tho gniazdo/ ftanu ták wielkiego [tj. *zamek krakowski*]/ Ieſliże nie ieſt godno Orłá wyfokiego. Szkodáby thu Puhaczá/ co fie noſem dľubye/ A nie vmie nic więcey/ iedno Myſzy fľubie. *RejZwierc* 111.

a) Obscenum: *Włosy łonowe* (1) : Ten tá m pobiegł poćichu/ by fie z bábą zbráćić/ Y proſił iey o ćwiká/ chcąc go iey zápláćić. Bábá nań rzyć wypięłá/ otoź tá m maľz ćwiká/ Możeſz Káćzek nágonić/

iedno miey Koniká. A ten poźzedł łplunąwłzy/ było go włtyd tego/ Miáfto ćwiká Puhaczá vźrzał kudłátego. *RejFig Cc2.*

Synonim: »sowa łążna«.

AĆ